
Kampen om historieskrivingen

BOKOVERSIKT

Det nye Rikshospitalet er tatt i bruk, og nå begynner kampen om historieskrivingen. Denne boken er ført i pennen av Tarald Rohde som har vært en sentral aktør i prosessen helt siden 1. november 1989. Utgangspunktet for boken er å videreformidle erfaring fra prosjektet med å bygge nytt Rikshospital og boken henvender seg til kommende sykehusbyggere. Boken er utgitt med støtte fra Kompetansenettverk for sykehusplanlegging.

Boken gir en kompakt fremstilling av gangen i beslutningsprosessen og gir en beskrivelse av konflikter og diskusjoner i forkant av de ulike delbeslutningene, om sengekapasitet og areal, om fremdrift og kvalitetskrav. Den er mer opptatt av å beskrive prosessene enn å gi en detaljert gjennomgang av beregningsgrunnlag for de ulike sykehusfunksjoner.

Boken representerer et dypdykk inn i Rohdes personlige arkiv og det er morsom lesing for oss som har vært opptatt av beslutningsprosessen i forbindelse med nytt Rikshospital. Den gir et frodig bilde på det mangfold av aktører og alle konfliktene som utspant seg i prosessen. Forfatteren legger ikke skjul på at dette er en fremstilling fra ett ståsted og det vil da være galt å anmelde boken ut ifra kriterier om faglighet og etterrettelighet. Imidlertid er bokens ambisjoner å gi lærdom til kommende generasjoner med sykehusutbyggere. Men vil en fremtidig sykehusbygger kunne få lærdom fra denne boken?

I et forsøk på å sette prosessen i et større perspektiv inkluderes opplysninger fra en studiereise forfatteren har gjort til ni europeiske sykehusprosjekter. Men i mangel på teoretisk fundament og bredere presentasjon av byggeprosessen, bidrar de ni europeiske prosjektene ikke til å belyse prosessen rundt Rikshospitalet, annet enn til å plassere den som en relativ normal sykehusbyggingsprosess. I europeisk sammenheng har byggingen verken vært rask eller sen, dyr eller billig, selv om forfatteren ser at ”bare to [av ni] sykehus er bygget raskere” (s. 28) som en indikator på at Rikshospitalet ble bygd for fort.

Ifølge forfatteren er det Statsbygg som er syndebukken for at det som gikk galt, gikk galt. Statsbygg fremmet egne politiske skjønn fremfor å la politikerne ta beslutninger på et faglig og nøytralt grunnlag. Antakelig ville denne beskrivelsen gjelde for flere aktører enn bare Statsbygg, uten at dette blir nærmere kommentert i boken. Statsbygg blir videre beskrevet som en lite lyttende instans med overdreven tro på egne vurderinger og manglende evne og vilje til å komme med innrømmelser.

Forhåpentligvis vil nå Statsbygg også åpne sine arkiver og vi vil få en bok fra deres ståsted. Samlet, og med en mer systematisk og teoretisk drøfting av materialet, kan dette kanskje bidra til at vi lærer mer om beslutningsprosesser i forbindelse med sykehusutbygginger.

Lars ErikKjekshus

Senter for helseadministrasjon

Universitetet i Oslo

Publisert: 10. desember 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.